

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม มันจะเป็นธรรมหรือเป็นโลกก็ไม่รู้ แต่เวลาฟังธรรม ธรรมะเวลาออกจากหัวใจที่เป็นธรรม มันเป็นธรรมออกมา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ในมุตโตทัย เห็นไหม แต่หัวใจของใครล่ะ ทองคำอยู่ในที่ไหน ถ้าทองคำอยู่ในร้านคือทองคำที่หลอมแล้ว..เป็นทองคำบริสุทธิ์ ถ้าทองคำที่อยู่ในเหมือง...

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน ออกจากใจที่บริสุทธิ์ ออกจากใจที่เป็นกิเลส.. กิเลสหนา กิเลสบาง เห็นไหม ธรรมะมันออกได้มากได้น้อย ฉะนั้นเวลาเราบอกว่านี่สังฆธรรมฯ ใช่! สังฆธรรม แต่เรามีสิ่งใดที่เป็นสังฆธรรมล่ะ

ชีวิตนี้ต้องดำเนินไป เห็นไหม นี่วันกินล่วงไปๆ หนึ่งวันเราต้องดำเนินชีวิตอย่างไร การดำรงชีวิต.. ชีวิตของเรา ชีวิตนี้ต้องดำเนินไป แล้วจิตของเราล่ะ จิตของเราที่เราบอกว่าถ้าเวลาเราสิ้นชีวิตไปแล้ว เราตายเราก็จบ.. มันไม่จบหรือ จิตนี้ไม่เคยตาย ! จิตนี้ไม่เคยตายนะ แต่ ! แต่คนนี่ตาย เพราะคนตาย คนเป็นวาระ เวลาเกิดเป็นภพเป็นชาตินี้คนตาย ชีวิตต้องดำเนินไป แล้วเราดำเนินไปอย่างไรล่ะ

การดำเนินไปของเรา เห็นไหม ถ้าเรามีศรัทธา มีความเชื่อ เราศึกษาธรรม.. ศึกษาธรรม คนป่วยคนไข้ เวลาดำรงชีวิตอยู่เขาต้องรักษาเพื่อให้ความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นหายไป ชีวิตนี้ยังพอทนอยู่ได้ หัวใจของเรามันมีความทุกข์ร้อนในหัวใจ เราศึกษาธรรมขึ้นมา นี่ธรรมโอสธ !

ถ้าธรรมโอสธ.. เราศึกษาธรรมโอสธขึ้นมา แล้วเรามาใช้ในชีวิตประจำวันของเรา ถ้าเราใช้ในชีวิตประจำวันของเรา จิตใจนี้มีธรรมะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง ถ้าจิตใจนี้มีธรรมะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง มันไม่ใช่ไปกดดันตัวเองจนเกินไป แต่ในปัจจุบันนี้เวลาเราทุกข์เรายากขึ้นมา เราจะโทษตัวเอง โทษทุกอย่างเลย แต่พอมีธรรมะขึ้นมา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “นี่มันเป็นสังฆะ.. มันเป็นความจริง”

ความจริงมันเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าความเป็นจริงอย่างนี้ เราไม่มีกรรม.. คือเราไม่มีกรรมมาแยกแยะว่าสิ่งใดเป็นความจริงชั่วคราว ความจริงชั่วคราวเห็นใหม่ พระอาทิตย์ขึ้นกับพระอาทิตย์ตก ความเร่าร้อน ความทุกข์ยากนี้มันเป็นอนิจจัง มันเกิดมา มันตั้งอยู่ แล้วมันดับไป นี่สิ่งนี้มันเป็นความจริง เราปฏิเสธสิ่งนี้ไม่ได้ แต่ ! แต่ถ้ามีกรรมขึ้นมา มันเข้าใจสิ่งนี้

ยา.. กรรมโอสถมันมาเยียวยา เห็นใหม่ เยียวว่าสิ่งนี้เป็นความจริง แต่ความจริงนี้เป็นความจริงชั่วคราวเพราะมันเป็นสมมุติ ! ความจริงในสมมุติ.. ความจริงในบัญญัติ.. ความจริงในวิมุติคือความจริงสิ่งใด

ถ้าเรามียา ยาของเรามีคุณภาพมาก ยาของเรามีคุณค่ามาก เห็นใหม่ ใจนี้มันพ้นออกไปเป็นวิมุติ มันเป็นวิมุติไม่มีสิ่งใดที่เข้าไปกระเทือนมันได้ ไม่มีสิ่งใดเข้าไปถึงหัวใจอย่างนี้ได้เลย แต่หัวใจของเราเป็นสมมุติ พอเป็นสมมุติขึ้นมาสมมุติหยาบ มันก็รับแต่สิ่งที่หยาบๆ มา แล้วไม่มีกรรมโอสถ ไม่มีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ศึกษาธรรม ไม่ศึกษาธรรมะนี้มาเยียวยา ไม่ได้มาเยียวยา มันก็เจ็บช้ำน้ำใจ จิตใจมันเจ็บช้ำน้ำใจ กิเลสมันเหี้ยมข่า กิเลสมันทำลายนี้เราก็อทุกข์

แต่ถ้าเรามีกรรม เห็นใหม่ นี่คนเราเจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปหาหมอ หายาเพื่อรักษาเพื่อหัวใจของเขา นี่พอประทังชีวิตไป เวลาพระเราไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะถามว่า “เธอยังพอทนได้อยู่หรือ.. เธอพอจะทนได้อยู่หรือ เธอทนชีวิตนี้ได้ไหม เธอทนความทุกข์ยากได้ไหม เธอทนไอ้กิเลสมันเหี้ยมข่าหัวใจได้ไหม”

แต่ของเรามีมืออยู่ แล้วเรานี้เราอยู่กับโลก เห็นใหม่ ชีวิตต้องดำเนินไป แต่ดำเนินไปในแบบเราไง ดำเนินไปแบบว่า นี่ก็ทำบุญแล้ว ทุกอย่างก็ทำบุญแล้ว.. เขาทำบุญนี้เขาเป็นอุบาย เขาเป็นอุบายให้เสียสละ แล้วเราได้ศึกษาธรรมมันเป็นอุบาย บุญกุศลนี้เป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสเหมือนธุรกิจ ธุรกิจมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันตลอดไป

บุญกุศล เห็นใหม่ ทำดีทำชั่วมันมีตลอดไป ถ้ามีตลอดไปนี่ทำบุญ ทำบุญทำดีดีกว่าทำชั่ว ถ้าทำชั่ว เอรัดเอาเปรียบ เอาแต่เห็นแก่ตัว นี่ทำความชั่ว.. ทำความดีเสียสละ เสียสละเจือจางนี้ทำความดี ชีวิตต้องดำเนินไป จะดำเนินไปอย่างไร เราจะดำเนินไป

อย่างไร แต่ถ้าเรามีกิเลสอยู่เราคำเนินไปไม่ได้ เราคำเนินไปเราบอกว่าเราเสียเปรียบ เรามีแต่ความทุกข์ร้อน นี่ชีวิตดำเนินไปโดยโลก ถ้าชีวิตดำเนินไปโดยธรรม เห็นไหม เราเสียสละ

เราเสียสละนี้เราพอใจนะ เราทำของเรา เราทำบุญกุศลของเรา นี่ของๆ เรา.. เราเสียสละทำไมเราเสียสละได้ละ เพราะธรรมโอสถ ธรรมโอสถมันกล่อมเกลี้ยงเกลี้ยงหัวใจเรา ว่าหัวใจเรา เห็นไหม เราเกิดมานี้เราเกิดมามีบุญกุศลนะ เรามองไปสังคมโลกสิ คนทุกข์คนยาก มองไปสิในแอฟริกาเขาทุกข์เขายาก เขาเกิดในประเทศอันอย่างนั้น พระพุทธเจ้าบอก “เกิดในประเทศอันสมควร”

นี่บุญกุศลทำให้เราเกิดในประเทศอันสมควร เกิดในประเทศที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ เกิดในประเทศที่เป็นสัมมาทิฎฐิ เกิดในประเทศที่ว่่าร่วมเย็นเป็นสุข เกิดในภูมิภาค เกิดในต่างๆ นี่เกิดในประเทศอันสมควร เกิดจากพ่อแม่ที่สมควร.. เกิดจากประเทศที่สมควร เพราะพ่อแม่เป็นแดนเกิด เพราะเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ พ่อเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ แม่เป็นคนดี แม่พาลูกเข้าวัด แม่พาให้ลูกมีความร่วมเย็นเป็นสุข เห็นไหม นี่แล้วเกิดในธรรม !

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาเกิดวันวิสาขบูชา เวลาเกิดนะเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ นี่เกิดเป็นมนุษย์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพิจารณาด้วยมรรคญาณนี้เกิดโดยธรรม.. จิตใจ เห็นไหม มันเกิดอีกทีหนึ่ง เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นราชกุมารไม่ใช่พระพุทธเจ้า แต่พอเวลาวันวิสาขะ เวลาใช้มรรคญาณ ใช้สังขรณ์นี้ตรัสรู้เองโดยชอบ นั่นเกิดอีกทีหนึ่ง เห็นไหม นี่จิตใจเป็นแดนเกิด

นี่จิตมันเกิดเกิดที่ไหน.. ที่นี้เราเกิดมาแล้ว เราเกิดมาในพุทธศาสนา เราทำคุณงามความดีเราขนาดไหนละ เราตั้งใจของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา นี่คนทำดีด้วยหยาบๆ อู้อู้อ.. เวลาเสียสละทาน เวลาจะทำของเราขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันเป็นกำป็นทุพดิน มันไม่มีทางออกอย่างไร เห็นไหม นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เราฝึกหัด

นี่เป็นบทฝึกหัด บททดสอบนะ ฝึกหัดว่าจิตใจเราเป็นธรรมไหม ถ้าจิตใจเราเป็นธรรมแต่เราไม่มีสิ่งใดเลยก็อนุโมทนา เห็นไหม ความคิดที่ดี ความสิ่งที่ดี เห็นคนทำคุณ

งามความดีแล้วเราอนุโมทนาไปกับเขา เราชื่นใจไปกับเขา นี่สังคมเป็นสุขนะ.. นี่เห็นใครทำคุณงามความดีนี้ปัดแข้งปัดขา อย่างนี้มันไม่อนุโมทนา เห็นใครทำคุณงามความดีแล้วปัดแข้งปัดขานี้มันอนุโมทนาที่ไหน แต่ถ้าเห็นคนทำคุณงามความดี เราอนุโมทนาไปกับเขา โอ้โฮ.. คนนั้นเป็นคนดีเนาะ เป็นตัวอย่างที่ดี สังคมที่ดี นี่มันออกมาจากใจ

ทาน.. มันมี เห็นไหม เวลาเราทานเป็นวัตถุได้ แต่เวลาทานความทุกข์ ความทุกข์ ความโศกที่อยู่ในใจนี้ เราจะเอาออกจากใจไปได้อย่างไร ทาน.. สิ่งที่เป็นวัตถุนี้เราเสียดละ โดยเสียดละ ยื่นออกไปมันก็จบ มันยังทำได้ลำบาก แล้วเวลาจะทานในหัวใจละ ทานไอ้สิ่งที่มันทุกข์มันยากนี้ละเพราะอะไร เพราะเราไม่ได้ฝึกใจ

เวลาเราไม่ฝึก เห็นไหม คุณติ ของที่เราได้มา ก่อนจะมาทำบุญเข้าครัวทำอาหารต่างๆ กว่าจะเป็นอาหารมา นี่เป็นอาหารมาเพื่ออะไร อาหารเพื่อเป็นปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ นี้สมณะผู้ไม่มีอาชีพ เลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง ให้ชีวิตนะ.. ทำอาหารนี้เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตของสมณะ ของครูบาอาจารย์ของเรา นี่เป็นวัตถุที่เราแสวงหา แต่เวลาเราจะทานความทุกข์นี้แล้วเราเอาอะไรไปทาน มันก็ต้องมีสติสิ มันมีสติมันมีปัญหาของเรา ถ้ามีสติขึ้นมามันจับได้ อ้อ.. อันนี้ทุกข์

อันนี้มันทุกข์นะ ร้องให้ โฮ.. โฮ.. เลยว่าทุกข์อยู่ที่ไหน ทุกข์อยู่นั้นมันทำเรา แต่ไม่รู้หรือทุกข์อยู่ที่เราคิด ทุกข์มันเกิดที่ใจของเรา เวลาเราทำทานเรายังต้องหาวัตถุไปทำทาน แต่เวลาจะสละทุกข์ไม่รู้ว่าจะทุกข์อยู่ที่ไหน โอ๊ย.. ทุกข์เพราะคนนั้นมันว่าเรา ไอ้คนที่ว่ามันกลับบ้านไปนอนแล้ว มันมีความสุข มีสติเพราะมันได้ว่าเอ็ง แต่เอ็งเจ็บปวดน้ำใจเอ็ง เอ็งซ้าอยู่ในใจนี้ มีงเกี่ยวอะไรกับคนว่าเอ็ง

มันเกี่ยวที่หัวใจใจ หัวใจของเรารับไว้ ภาวสวะภพ ภพรับรู้ไว้ ภพจับไว้ แล้วมันก็ทุกข์อยู่ที่ใจนี้ เห็นไหม เวลาเสียดละทานเราเอาวัตถุเสียดละ เวลาเสียดละทุกข์มันเสียดละไม่เป็น มันหาไม่เจอ มันบอกทุกข์อยู่ในอริยสัจ ทุกข์อยู่ในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกว่าทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. ทุกข์มันเป็นสัจจะ แต่ไอ้ที่มันเผาใจอยู่นี้มันไม่รู้

เราเสียสละ.. นี่การทำบุญกุศล เห็นไหม เราทำบุญกุศลแล้วฟังธรรม พอฟังธรรม แล้วเรามีสติปัญญา พอมีสติปัญญานี้เราขบขี้ของเรา แล้วแก้ไขของเรา เราทำของเรา ถ้าทำของเราละ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

“ถ้ามีสติ.. นี่สติธรรม ปัญญาธรรม”

สติธรรม ปัญญาธรรม.. ถ้ามีสติมีปัญญาเราจะเห็นเงา เห็นการกระทำ เห็นเป็นสิ่งที่ต่างๆ ไป แต่นี่เราไม่เห็น เราไม่เห็นพระพุทธเจ้า เห็นแต่พระไตรปิฎก เห็นแต่หนังสือไป เห็นแต่หนังสือใครก็อ่านได้ ใครก็เอาไปเป็นประโยชน์ได้ แล้วแต่เขาจะได้ประโยชน์มากหรือได้ประโยชน์น้อย แต่เพื่อประโยชน์เราละ ชีวิตต้องดำเนินไป วันหนึ่งๆ ๒๔ ชั่วโมงชีวิตนี้ก็ต้องดำเนินไป ชีวิตต้องดำเนินไปนี่ดำเนินไปเพื่ออะไร

ถ้าดำเนินไป.. นี่ดูสิ คุณพ่อแม่เห็นลูกเติบโตขึ้นมา คุณดอกไม้สิ ดอกไม้เริ่มแรกผลิ มันเริ่มบานสะพรั่ง โอ้โฮ.. มันสวยงามมาก ลูกเรามันเติบโตขึ้นมา นี่ เราอยู่เพื่อลูกหรือเราก็ออยู่เพื่อลูกอยู่เพื่อชาติตระกูล เห็นไหม ชีวิตต้องดำเนินไป แล้วชีวิตเราละ.. แล้วชีวิตเราวันคืนล่วงไปๆ ละ

สิ่งนี้มันเกิดมามันเป็นผลของวิญญูะ ก็บุญกุศลนะทำให้เกิดเป็นมนุษย์สมบัติ แล้วเราจะอยู่เพื่ออะไร.. นี้อยู่เพื่อโลก เห็นไหม หลวงตาท่านบอกว่า “คนเรามีตา ๒ ข้าง ข้างหนึ่งเพื่อโลก ข้างหนึ่งเพื่อธรรม” แต่ถ้า ๒ ข้างมันเอียงไปข้างเดียวเลยทางใดทางหนึ่ง นี่ทางใดทางหนึ่ง แต่เวลามาวบวชเป็นพระนี่ทางใดทางหนึ่งใหม่ละ ทางใดทางหนึ่งแต่ ! แต่มันก็เป็นโลกนะ พระก็บิณฑบาต พระก็ต้องอยู่ในสังคม นี้อีกโลกอันหนึ่ง เห็นไหม

ในเมื่อเรายังไม่พ้นจากโลกมันก็เป็นโลกวันยังค่ำ แต่ที่ว่าให้มันเป็นปัญญาเข้ามา เป็นบุคลาธิษฐาน เป็นให้หัวใจนี้มันเป็นมีจุดยืนของมัน ไม่ใช่หัวใจนี้มันจะโดนแต่กิเลส มันปลัดดันอย่างเดียว จะเอาอย่างเดียว จะเอาตามความคิดความเห็นของตัวเองเดียว ใช้อุบายความคิดความเห็นของตัวเองนั้นมันบวกรมาด้วยกิเลสหมดเลย ว่าธรรมะๆ นี่แหละธรรมะก็อยากได้ธรรมะ อยากเอาธรรมะ ต้องทำให้เป็นอย่างนี้ อ่างนะถ้าใครทำทางจงกรมปุ่ด้วยทองฉันทจะเดินจงกรม ถ้าไม่ปุ่ด้วยทองมันไม่ยอมทำ อ่างเล่้ไปหมด เวลาจะปฏิบัติอ่างไปหมดทุกอย่างเลย แต่เวลาผลนี้อยากได้ เห็นไหม

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เราทำของเรา เราตั้งสติของเรา มีสมาธิของเรา ถ้าปัญญาของเรามันเกิดขึ้น นี่เป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิจึง จับผิดคนเทศน์ได้เลย จับผิดครูบาอาจารย์ได้หมดละ คำว่าจับผิด เห็นไหม ถ้าธรรมะด้วยความจับผิด มันก็เป็นอกุศลนะ แต่คำว่าจับผิดของเรานี้คือว่ามันมี สัจธรรม มันมีบททดสอบในหัวใจของเรา ถ้าบททดสอบนี้ธรรมะมีอันเดียว

ศีล สมาธิ ปัญญา.. จะพูดที่ไหน จะพูดอย่างไรมันก็เป็น ศีล สมาธิ ปัญญา เหมือนกัน อันเดียวกัน ฉะนั้นถ้าเรามีพื้นฐานเราฟังคนพูดนี้ผิดหมด ! ถ้าเรามีจริงนะฟัง ออกหมด..

นี่ถ้าเราทำของเราได้ “สัจจะมีอันเดียว” นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ธรรมขึ้นมาแล้ว พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสรู้ธรรมอันนี้ ครูบาอาจารย์ พระพุทธเจ้า องค์ต่อๆ ไปก็จะตรัสรู้อันนี้ เพียงแต่ว่าเรามีธรรมอายุสั้นหรืออายุยาว อานาจาสนามาก หรืออานาจาสนามาน้อย แต่สัจธรรมมีหนึ่งเดียว ความสะอาดบริสุทธิ์มีหนึ่งเดียว แล้ว ความสะอาดบริสุทธิ์นี้อยู่ที่อื่นไม่ได้ เว้นไว้แต่หัวใจ เพราะหัวใจมันสกปรก หัวใจมันมี อวิชชา หัวใจมันพาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์เป็นต่างๆ เห็นไหม แล้วหัวใจนี้ถ้ามันพัฒนา แล้ว หัวใจนี้เป็นเครื่องรองรับ หัวใจนี้เป็นเครื่องสัมผัส หัวใจนี้จะสะอาดบริสุทธิ์ได้ นี่ มันทำได้เพราะเหตุนี้ไง เราถึงว่ามีคุณค่ามาก เกิดเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนามีคุณค่า มาก เราจะทำสิ่งใดละ

เรามี ๒ ตา ตาหนึ่งต้องดำรงชีวิต ต้องหาปัจจัยเครื่องอาศัย อีกตาหนึ่ง เห็นไหม อีกตาหนึ่งเราจะไปไหนได้ไหม แต่ถ้ามันคง มีความมั่นใจบวชเป็นพระ ๒๔ ชั่วโมง ลุย ปฏิบัติอย่างเดียว ลุยเข้าไปอย่างเดียว จะรู้หรือไม่รู้.. เดียวนี้การปฏิบัติของเรามันจะ พิสูจน์เองว่าเราจริงหรือไม่จริง

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นคน ชีวิตต้องดำเนินไปนะ วันคืนล่วงไปๆ ชีวิตต้อง ดำเนินไป แล้วมันเป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลงไปตลอด ความเปลี่ยนแปลง เห็นไหม ้วย ทำงาน ้วยชราภาพ้วยต่างๆ เป็นไปตาม้วย แม้แต่ความคิดของคนก็เป็นไปตาม้วย ้วยหนึ่ง มีความรู้สึกความนึกคิดอย่างหนึ่ง อีก้วยหนึ่งจะมีความรู้สึกความนึกคิดอย่างหนึ่ง เป็นไปตาม้วย นี่ผลของวิญญูะ

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ๗

แต่ถ้าธรรมนะ ไม่มีวัย ไม่มีเวลา ไม่มีกาล มันคงตลอดไป หนึ่งเดียวตลอดไป นี้เราจะพิสูจน์อย่างไร ในหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเรานะ.. นี่ชีวิตดำเนินไปเพื่อธรรม! เอวัง